

Закарпатська облрада і журналісти: у регламенті прописані норми, які варто змінити

У Регламенті Закарпатської обласної ради встановлені норми, які і теоретично, і практично можуть призвести до перешкоджання професійній діяльності журналістів. Такого висновку дійшли експерти

Інституту масової інформації (ІМІ), детально проаналізувавши документ.

Зокрема, у Регламенті вказано, що у сесійній залі можуть бути представники засобів масової інформації, які акредитовані. Тут варто нагадати, що, згідно із вимогами Закону «Про інформацію», відсутність акредитації не може бути підставою для недопущення журналіста на відкритий захід органів влади, яким і є пленарне засідання сесії. Втім, цього не згадано у документі Закарпатської облради. На практиці це загрожує тим, що в облradі будь-коли існує гіпотетична можливість недопущення представника ЗМІ, оскільки у нього «нема акредитації» і «так написано у Регламенті».

І один такий факт уже мав місце – 21 вересня, коли засідання Закарпатської обласної ради викликало особливий ажіотаж у зв'язку із наміром звернутися до Президента ветоувати «освітній» закон. Журналіст видання «Срібна Земля» Станіслав Данко пригадує: спочатку його, як журналіста, хвилин 10-15 взагалі не впускали до приміщення облради, мотивуючи це тим, що є «загроза провокацій і насильства». Згодом після команди якогось чиновника його за посвідкою журналіста таки пропустили. А на вході до самого сесійного залу, наголошує журналіст, поліція окремо впускала журналістів не за посвідченнями, а за фактом їх акредитації. Працівники облради наголошували, що це – вимога Регламенту. Станіславу Данку таки вдалося отримати акредитацію на місці.

Щодо свого випадку, зазначає Станіслав Данко, прокуратура почала провадження – після того, як він особисто повідомив про подію Генерального прокурора України, який нещодавно відвідував Закарпаття.

Про сесію 21 вересня і «особливості входу» до депутатської зали пригадала і журналістка Алла Хаятова, в якій працівники поліції, окрім посвідчення, вимагали і спеціальне запрошення. Поліцейські мотивували свою вимогу тим, каже журналістка, що у них нібито вказівка – не пускати без спецзапрошень. Втім, Алла Хаятова того дня таки зайшла до зали, показавши представникам правоохоронних органів лише свою посвідку журналіста.

Занепокоєння експертів ІМІ викликав і факт, що у Регламенті прописано, де саме конкретно представники медіа повинні знаходитися у сесійній залі. Таке місце – другий поверх сесійної зали. Водночас варто зазначити, що і на першому поверсі можуть бути вільні місця, оскільки кількість депутатів менша, у порівнянні із каденцією 2010-2015 років. Крім того, представники ЗМІ – як-от оператори чи фотографи – фізично змушені не сидіти на другому поверсі, а переміщатися по залу. В Інституті масової інформації констатують: такого роду сегрегація може порушувати принцип

рівності та справедливості, які визначені у Законі «Про інформацію».

Також варто звернути увагу, що порушення принципу рівності зафіксовано у статті 116 Регламенту, де визначено можливість бути присутніми представників преси, радіо і телебачення за умови наявності відповідних посвідчень. Тут не згадано про представників онлайн-ЗМІ, які першими доносять інформацію із місця події.

У Регламенті Закарпатської обласної ради прописана можливість проведення закритого засідання. Тут експерти ІМІ нагадують: закритими можуть бути певні питання, а не засідання як таке. Тож тут варто у Регламенті, із посиланням на Закон «Про доступ до публічної інформації», визначити, яка саме інформація має обмежений доступ і, відповідно, вимагає розгляду у закритому режимі.

Позиція Інституту масової інформації – донести до депутатів Закарпатської обласної ради інформацію про виявлені недоліки у Регламенті і, звісно ж, наполягати, що ці недоліки буде виправлено.

Рекомендації Інституту масової інформації щодо покращення відкритості та гласності роботи уже зареєстровані у канцелярії Закарпатської обласної ради, а також передані керуючому справами виконавчого апарату.

На початку листопада представник ІМІ в Закарпатській області Ярослав Гулан особисто зустрівся із керуючим справами виконавчого апарату облради Юрієм Гузинцем та начальникам відділу прес-служби облради Вікторією Сенгетовською щодо внесення змін до Регламенту. На зустрічі представники облради висловили і свою позицію щодо озвученого.

Як виявили експерти ІМІ, у частині 2 статті 6 Регламенту вказано, що кількість і категорії осіб, які не є депутатами і офіційно запрошуються на сесію, визначає голова Ради та президія Ради. Резюме юристів ІМІ – згідно з чинним законодавством сесії ради є відкритими для всіх без встановлення дозволів чи обмежень з боку голови Ради. Відсутність офіційного запрошення чи акредитації не може бути підставою для недопущення як журналістів, так і інших осіб до засідання ради.

Керуючий справами виконавчого апарату Юрій Гузинець зазначив, що ця норма аж ніяк не свідчить про те, що ті, хто не має запрошення, не допускається на сесію. З його слів, є коло осіб, які спеціально запрошуються на сесію, зокрема – представники правоохоронних органів, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, народні депутати, консули іноземних держав і т.д.

Начальник відділу прес-служби облради Вікторія Сенгетовська наголосила, що на практиці нема випадків, коли на засідання сесії недопущені журналісти. Щодо процедури акредитації, то вона здійснюється на місці – тобто представник медіа приходить, показує своє посвідчення, його реєструють і, у випадку потреби, дають роздаткові матеріали. Вікторія Сенгетовська додала, що де-факто не було жодного випадку, коли журналіста попросили на вихід уже під час засідання депутатів. «Ніхто право присутності журналістів в Закарпатській облраді не обмежує», – резюмувала керівниця відділу прес-служби.

У частині 3 статті 6 Регламенту, як уже згадано, визначено розподіл можливостей перебування

акредитованих осіб (можуть перебувати на 2 поверсі у самій сесійній залі) та інших осіб, які офіційно запрошені, чи осіб, які бажають просто бути присутніми. Юрій Гузинець щодо цієї частини Регламенту зазначив, що її слід розглядати радше як рекомендацію – на практиці представникам ЗМІ не забороняється переміщуватися по залу, що й роблять, зокрема, телеоператори та фотографи.

Щодо можливості зробити пленарне засідання закритим, що виявили у регламенті юристи ІМІ, Юрій Гузинець зазначив, що не було на практиці випадків, коли ціле засідання було закритим. Якщо виникали питання, що вимагали обмеженого доступу до інформації, то вони розглядалися наприкінці засідання.

Варто нагадати: юристи Інституту масової інформації, формуючи свої висновки, виходили суто із змісту Регламенту. І якщо у цьому документі є певні норми, які хоча б теоретично можуть створити певні перешкоди присутності медіа, то ці норми варто переглянути.

Нагадаємо, Інститут масової інформації дослідив регламенти обласних рад, а також рад міст обласних центрів – загалом 47 органів місцевого самоврядування. Експерти вивчали, наскільки регламенти рад відповідають Закону України «Про інформацію». Більше половини – 30 із 47, – отримали відзнаку [«Ради, дружньої до медіа»](#), серед яких є і Ужгородська міська рада.